

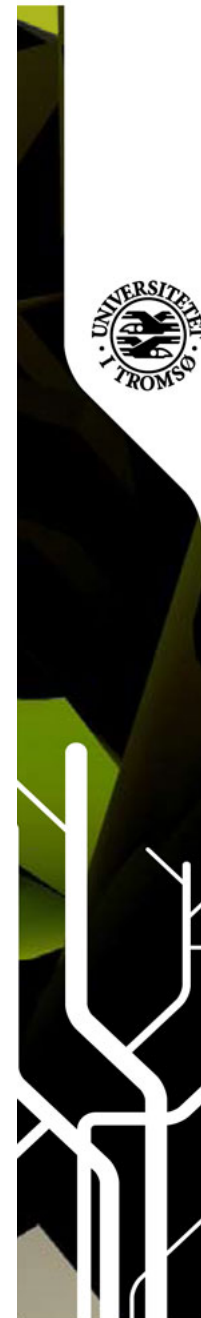
REGULERINGER

Trine Holm Larsen, Trondheim 19. april

Innhold

- Hensikt
- Lover og regler
- Historie
- Hovedtyper reguleringer
- Problemstillinger for fremtiden

Hensikten med reguleringer

- Frem til ca. 1990 - OMRÅDER
 - Sikre at fiskerne fikk plass til å fiske (bruksregulering)
- 1990 – 2000 - OMRÅDER/RESSURS
 - Fortsatt fokus på bruk, men mer fokus på å bevare ressursene (ressursforvaltning)
- 2000 – 2010 - RESSURS
 - Kysttorsk, naturvern, landskapsvern, seismikk, olje
- 2010 – til nå - RESSURS/OMRÅDER
 - Oljearealer mer inn i bildet
 - Økologi, helhetstenkning

Kilde: Fiskeridirektoratet, Ernst Bolle.

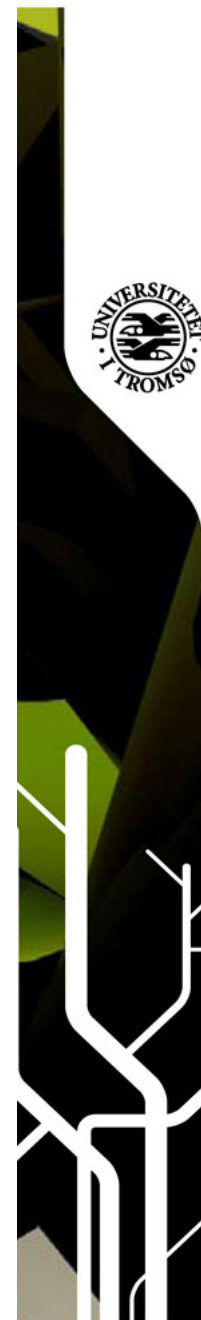
UNIVERSITETET I TROMSØ UiT

Hensikten med AREALbasert forvaltning så langt

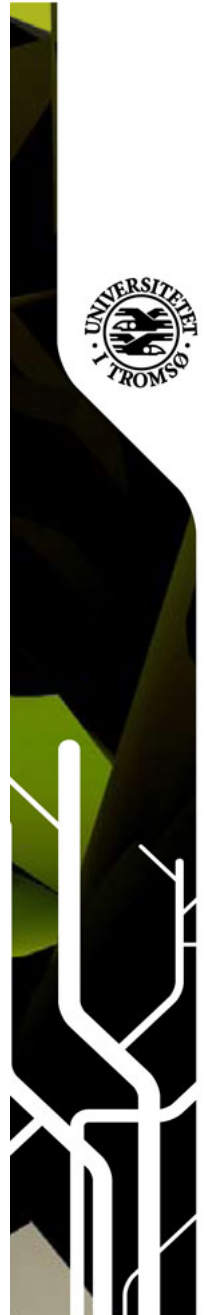
- Konkurransen mellom redskaper og flåter
- Beskyttelse av gyteområder
- Beskyttelse av juvenil fisk (permanent og i sanntid)
- Oppbygging av nedfiskede arter (kysttorsk, uer,..)
- Forvaltningsmål for stasjonære populasjoner (hummer, tare)
- Beskyttelse av sårbare bunnhabitat (korallrev)

Kilde: Fiskeridirektoratet, Marine protected areas

Lover og regler

- **13. sept. 1830. Lov om fiskerier i Finnmark**
 - Lofotloven av 1816 var modell. Hvert fiskevær hadde sin havstrekning. Detaljerte regler for redskapsbruk. Oppsynsmenn ble valgt til å håndheve reglene. Også regler for livet på land.
- **23. mai 1857: Lofotloven – friloven**
 - Opphevet ordningen med havskiller i Lofoten. Fri konkurranse. Åpent for alle. Fri bruk av redskaper.
- **Saltvannsfiskeloven**
 - **03. aug. 1897: Lov om saltvannsfiske Finnmark**
 - **17. jun. 1955: Lov om saltvannsfiskeriene**
 - Stor lovrevisjon foretatt. Gjelder hele landet. Lovgiver ikke opptatt av hjemmefisket i fjordene.

Lover og regler

- **Deltagerloven**
 - **16. juni 1972**, Lov om regulering av deltagelsen i fisket.
- **Reguleringsforskriften**
 - Hjemlet i **havressursloven**
 - Fiskeri- og kystdepartementets delegeringsvedtak av 16. oktober 2001 nr 4686 om delegering av kompetanse til Fiskeridirektoratet til å fastsette årlige reguleringsforskrifter for fiske
- **Utøvelsesforskriften**
 - **2004**: Samlet forskrift, siste versjon J-46 2012
- **Havressursloven** (Lov om forvaltning av viltlevende marine ressurser)
 - **03. jun. 1983**:
 - **01. jan. 2009**: Forvaltningsprinsippet inn i loven

Historisk tilbakeblikk (før 1830)

- Sentraladministrasjonens oppfatning: fritt fiske for enhver.
- IKKE i samsvar med de lokalt praktiserte rettighetene i Finnmark og langs resten av kysten i Norge.
- **Oppfatningen i Finnmark (og sannsynligvis langs hele kysten) var at gjeldene rett var at fisket på et bestemt sjøområde tilhørte nærmeste fiskeværs befolkning.**
- 1698: Kongebrev. Regler skulle sikre lokale innbyggere adgang til fisket, og at disse ikke ble fortrent av tilreisende fiskere.
- 1816: Lofotloven. Forbud mot not og trål under skreifisket.

Kilde: NOU 2008:5, KAP 5.3 s 67-68.

Hovedtyper reguleringer - grenser

- **Norsk sjøterritorium - hovedgrenser**

- Fjordlinjer (i enkelte utsatte fjorder)
- Grunnlinjen (fra de ytterste holmer og skjær som ikke til stadighet er overskyttet av sjøen)
- 4 nm
- 6 nm
- 12 nm (fra grunnlinjen: det norske sjøterritorium)
- 200 milssonen
 - Med utgangspunkt i disse grensene er det nåværende regelverket og arealforvaltningen bygd.

Hovedtyper reguleringer - areal

- Lokale reguleringer
- Utvalgsordningen
- Trålfrie soner og «fleksible områder»
- Aktsomhetsområde
- Real Time Closure

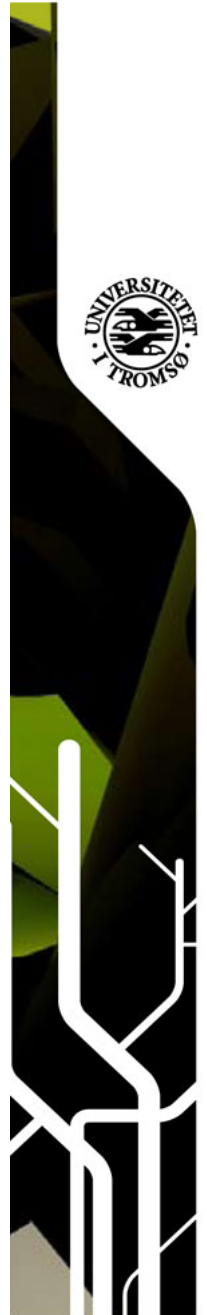

Real Time Closure

(en del av MPA, Marine protected areas (?))

- RELATIVT NYTT SYSTEM FOR OMRÅDESTENGNING
 - Bedre beskatningsmønsteret og redusere utkast i Nordsjøen.
 - Skal beskytte yngel og småfisk med å stenge områder med stor innblanding.
 - Ikke satt i verk ennå i Norge, ute på høring.
 - Bakgrunn i OTV (Overvåkingstjenesten for fiskefelt) - konsekvens av torskakrisen på 1980-tallet.
 - Først i samarbeid med EU, men vanskelig å få til et felles rammeverk mht prøvetakingen.

Real Time Closure

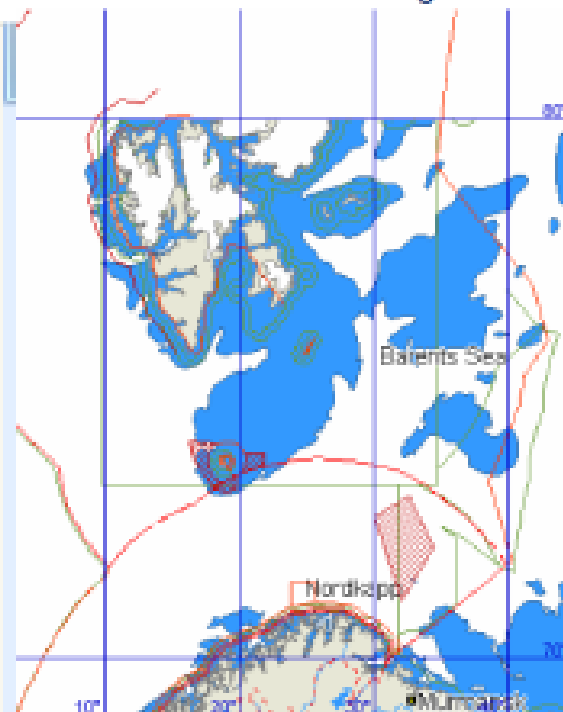

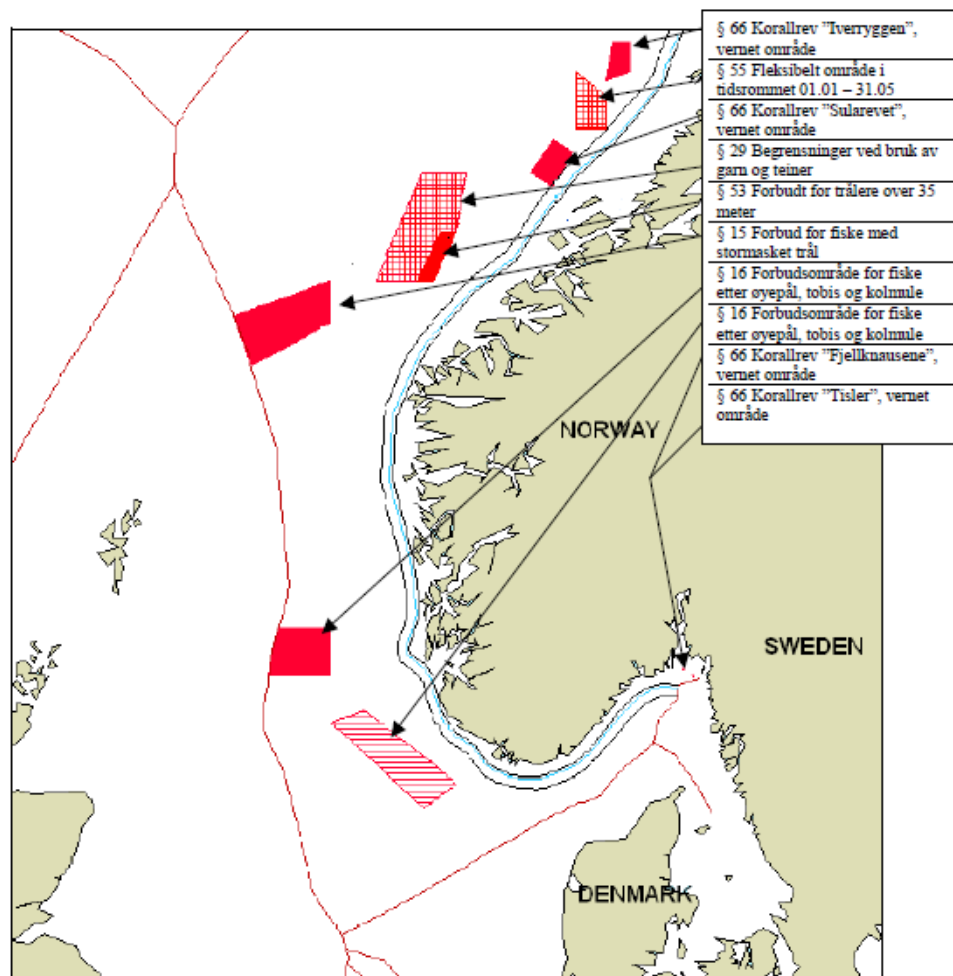
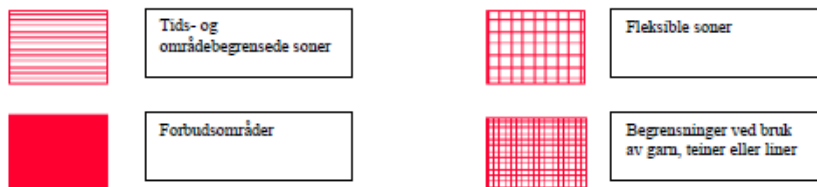
Barents Sea Monitoring Program – real time closures

Øversiktskart stengte felt torskefiske per 10.01.2012

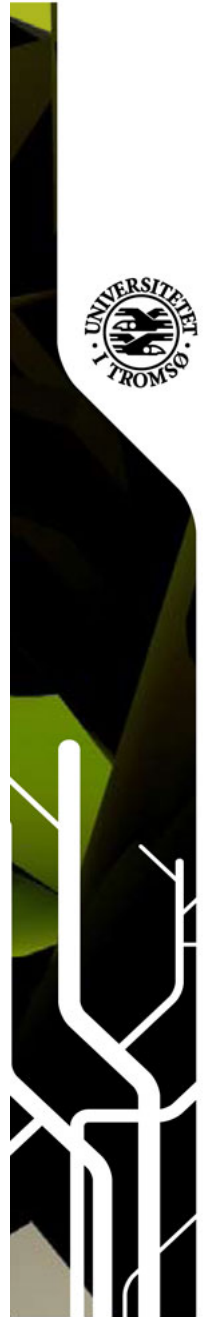
Closed areas for cod trawling 22.05.2008

Aktsomhetsområder

- Mild form for Real Time Closure
- Stor innblanding av torsk og hyse i loddefangstene. Skal hindre ressursløsing.
- FiskDir og Kystvakta kan definere aktsomhetsområder basert på prøvetakninger
- Fartøy som fisker i området bes være spesielt oppmerksomme på problemstillingen og anmodes om å vise stor aktsomhet. Fartøy som fortsetter fiske i området og får ulovlig bifangst, kan påregne reaksjoner.

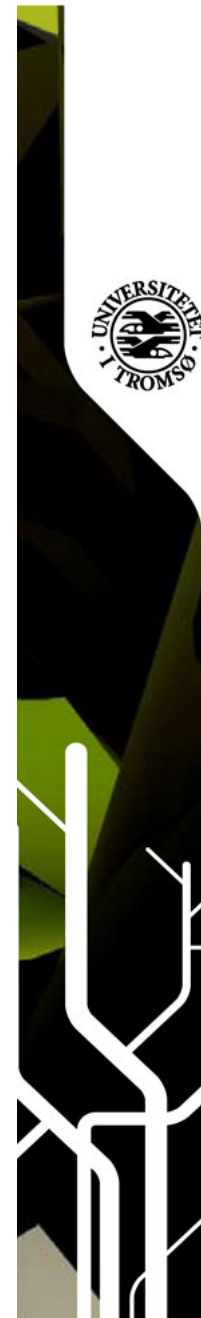
Lokale reguleringer

- Gjelder for hele landet, knyttet til lokale ordninger
- «Alle» kan stille forslag til reguleringer i lokalsamfunnet
- Eget rådgivende utvalg i hvert fylke (sovende, men lovene gjelder)

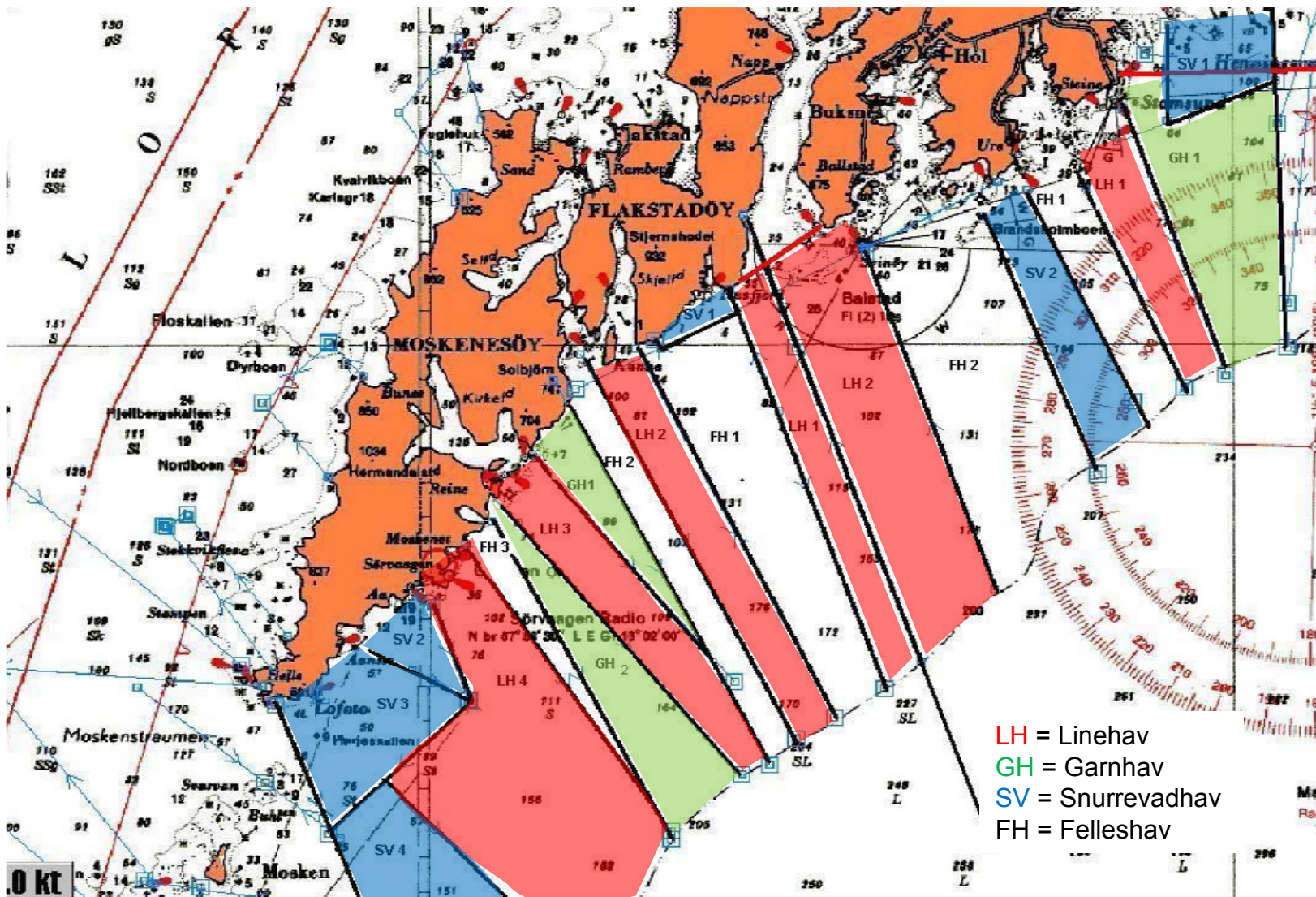

Utvalgsordningen (Lofotfisket)

- Oppsynsområder
 - Vanskelig å administrere
 - Oppsynsbåter
 - Deles i garnhav, linehav og snurrevadhav
- Brukergenerert
- Spesielle regelverk settes i verk avhengig av fisket
 - Ikke satt i 2011 eller så langt i 2012 (første gang)
- Hensikt: Ro og orden mellom redskapsgruppene

Eksempel havinndeling, Lofotfiske

Vern av kysttorsk

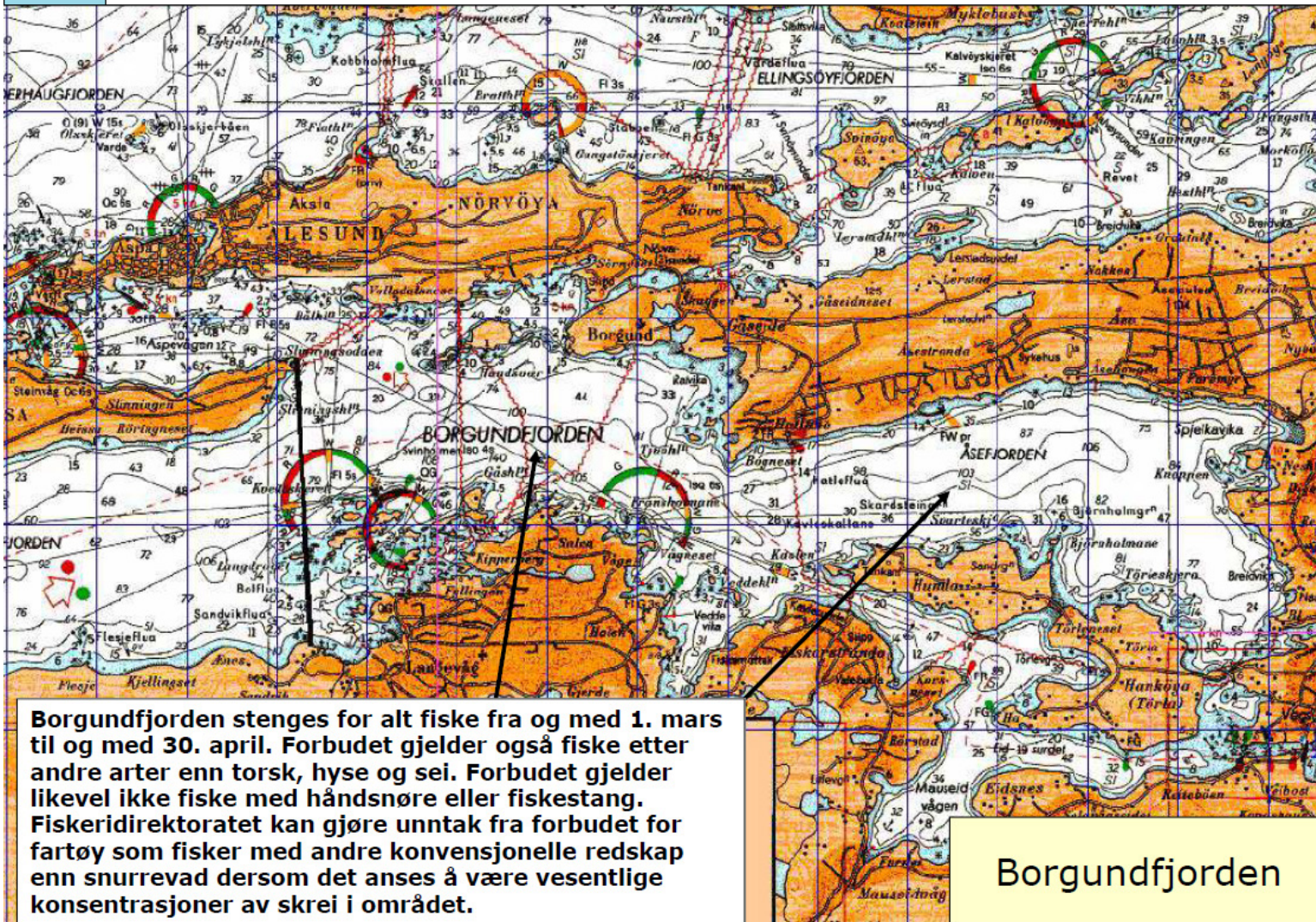
- Oppstart i 2004 i regi av Fiskeri- og kystdepartementet
- Mål: Å sikre fullt reproduksjonspotensial for bestandene
 - De største områdereguleringene:
 - Fra og med Varangerfjorden til og med 62°N
 - Heissafjorden
 - Borgundfjorden
 - Nordøyane
 - Henningsværboksen

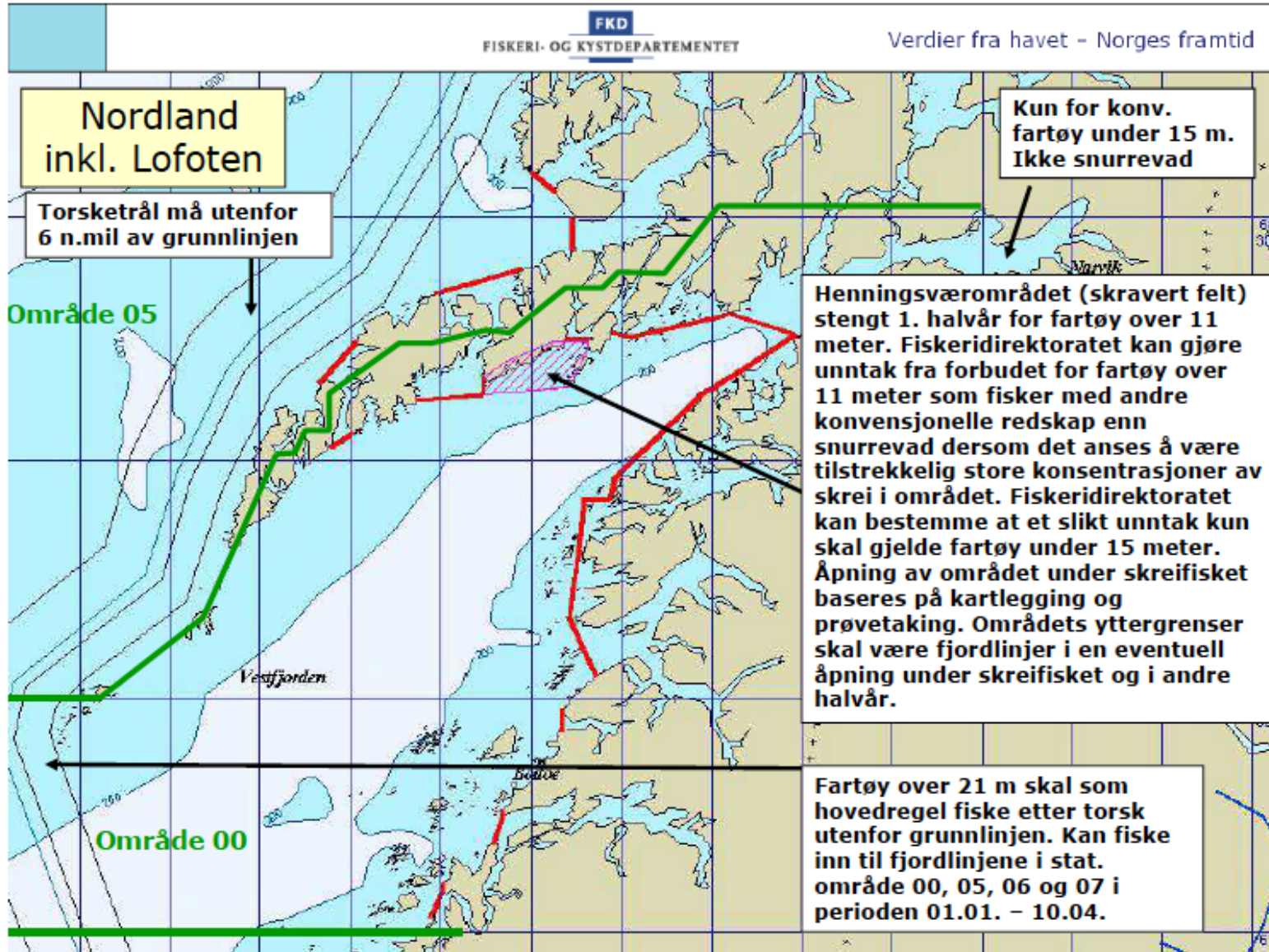
Vern av norsk kysttorsk

FKD
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENTET

Verdier fra havet - Norges framtid

Vern av norsk kysttorsk

Trålfrie soner og «fleksible områder»

- 1983, områder der fisket reguleres i bestemte tidsrom
- Ren redskapsregulering
- Effekt: «Ro og orden»
- Tre trålfrie soner
 - Forbud 1. okt. – 1. mars Nordbanken, Øverbanken
 - Forbud 20. okt. – 20. mars Jennegga-Malangsgrunnen
 - Forbud hele året Storegga (trålere over 35 m el 200 brt)
- Fire fleksible områder
 - 20. okt.–20. mars på Jennegga-Malangsgrunnen
 - 1. jan.–15. mai på Moskenesgrunnen og Røstbanken
 - 1. jan.–31. mai på Haltenbanken

Norskehavet

Trålfrie soner og «fleksible områder»

Eksempler

Målestokk: 5 000 000

Aktive - passive redskaper

Problemstillinger for fremtiden - områder for hvem?

- Hvordan skal vi regulere det?
 - Historisk bruk?
 - Økosystempåvirkning eller verdiskaping?
 - Hva er avgjørende for hvilke områder som skal kunne brukes av de ulike redskapene?

Problemstillinger for fremtiden - områder for hvem?

- Hva skal være indikatorene?
 - Enkelte områders naturverdi vil begrense bruken
 - Andre områder kan være viktige fiskefelt og viktige verneområder
 - hva skal veie tyngst?
 - hvis fisket som tradisjonelt har foregått på et bestemt område har høy verdi, men samtidig har store økosystemkonsekvenser (jfr taretråling i dag)

Problemstillinger for fremtiden

- Nå er forskjellige typer formål bakt inn i de normale reguleringene av redskapstyper.
- Hvis disse reguleringene faller bort gjennom fritt redskapsvalg, må dette løses på andre måter.
- En måte er arealbasert forvaltning.

Arealbasert forvaltning i fremtiden

- Hva kan ivaretas gjennom arealbasert forvaltning:
 - Påvirkning på økosystem (ja)
 - Beskatningsmønster (ja delvis gjennom hvilke områder som åpnes)
 - Fangst og landingsmønster (i mindre grad)
 - Bosetting (ja, fiske med bestemte redskap i et gitt område tillates bare forbeholdes fartøy i et geografisk område)

Hvor mye av systemet vi har i dag må omarbeides hvis vi endrer redskapsreglene?

- Det er mulig å ivareta mange hensyn gjennom områdeforvaltning
 - men i noen sammenhenger vil en slik forvaltning virke mer indirekte.
- En endring fra redskapsregulering (som gir et stabilt beskatningsmønster) til en områdebasert forvaltning vil trenge tid før den får etablert et mål på beskatningsmønsteret.
- Dette mønsteret kan endres fra år til år i og med at fiskerne kan skifte til de mest optimale redskapene ut fra ulike vurderinger.
 - Trål ved lav oljepris, passive redskaper ved høy.
- Mer ustabilitet i beskatningsmønsteret vil kunne påvirke modellene som bestandsberegninger tar utgangspunkt i og dermed føre til dårligere ressurskontroll.

